

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
RES PROJELERİ DEĞERLENDİRME FORMATI

Projeye ilişkin hazırlanacak ÇED Raporunda aşağıdaki hususlarla ilgili çalışmaların yapılması gerekmektedir:

1. Proje alanını ve etki alanı üzerinde kapsamlı bir arazi çalışması yapılarak fauna ve flora türlerinin belirlenmesi, araştırılan türlerin tehlike kategorileri, endemiklik durumları, nispi bolluk dereceleri, Uluslararası anlaşmalarla (Bern Sözleşmesi vb.) koruma altına alınan tür olup olmadığının tablo halinde verilmesi, (Bkz. Tablo.1)
2. Proje kapsamında en az yüksek lisans seviyesinde ornitoloji uzmanlığı bulunan kişi veya kişilerce özellikle ilkbahar/sonbahar dönemlerini içeren **kapsamlı ornitolojik değerlendirme çalışması** hazırlanmalıdır. Hazırlanacak çalışmada, bölge için hedef türlerin belirlenmesi, Türkçe-Latince isimleri ve IUCN kategorileri ile birlikte verilmesi, türlerin alanı hangi amaçla kullandıkları, göç hareketliliği, üreme durumları, risk değerlendirmesi vb. konularda kapsamlı bilgi verilmesi gerekmektedir.
3. Kuşlar ve yarasalar için yapılacak bilimsel çalışmalarda proje sahasının yakın çevresinde yer alan **inşaat veya işletme aşamasındaki** RES faaliyetleri değerlendirilerek yorum yapılması,
4. Planlanan RES Projesinden etkilenen ve etkilenecek ekosistem ve buna bağlı olarak flora/fauna için alınması gereken koruma önlemlerinin, inşaat ve işletme aşaması için ayrı ayrı belirlenmesi,
5. Türbin dizilimlerinin kuşlar ve yarasalar için bariyer etkisi yaratmayacak ve diğer yaban hayatı unsurlarının beslenme, üreme faaliyetlerini etkilemeyecek şekilde planlanması,
6. Türbinler arası mesafenin kuş hareketliliğini ve geçişlerini engellemeyecek şekilde (en az 300 metre) planlanması,
7. Faaliyet alanı yakınında koruma statüsü olan alanlar varsa mesafelerin harita üzerinde gösterilmesi,
8. Proje alanını ve yakın çevresini temsil eden resimlerin raporda yer alması ve proje alanında yapılmakta olan faaliyetlerin değerlendirilmesi (yerleşim, madencilik, sanayi, tarım, vb.) gerekmektedir.

Yukarıda talep edilen arazi ve izleme çalışmalarını gerçekleştirecek uzmanların özgeçmişlerinin ve çalışma yaptıkları dönemlerin raporda yer alması gerekmektedir.

Genel Müdürlükçe, projenin özellikleri çerçevesinde ihtiyaç duyulması halinde farklı disiplinlerden uzmanların çalışma grubunda yer alması ÇED sürecinde talep edilebilir.

Tablo 1: Flora-Fauna İçin Örnek Tür Tablosu

Türkçe Adı	Bilimsel Adı	IUCN Kategorileri	BERN Sözleşmesi	TOB tarafından Koruma Altına Alınan Yaban Hayvan Türleri	Endemizm	Nispi Bolluk Derecesi	Tespit Şekli

Tablo 2: Örnek Risk-Etki-Tedbir Matrisi

Risk	Etki	Etki Büyüklüğü (düşük-orta-yüksek)	Önleyici/Azaltıcı Tedbir
Toz oluşumu sebebiyle bitkilerin gözeneklerinin kapanması	Fotosentez, solunum, boşaltım, terleme gibi yaşamsal fonksiyonların zarar görmesi	Yüksek	Toz kaynaklarının perdelenmesi, branda vb materyaller ile kapatılması, Spreyleme
Tıraşlama/kesim sebebiyle yuva ve yavru bireylerin zarar görmesi	Üreme başarısının düşmesine bağlı türün popülasyonunun azalması	Yüksek	Tıraşlama faaliyetlerinin uzman bir biyolog eşliğinde ve kontrolünde gerçekleştirilmesi, Her tür ağaç kesiminden önce kontroller yapılarak bu türlerin yuvasının bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi, Yuva ya da yavruya rastlanırsa yavrulara el teması olmaksızın uygun yöntemlerle en yakın ağaca veya uygun habitata yuva nakli yapılması, vb.